EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.12.17.
COM(2025) 770 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az Innovációs Alap 2024. évi végrehajtásáról

Tartalomjegyzék

1. A projektportfólió hozzájárulása az EU klímasemlegességi célkitűzéseihez 2

2. A megvalósítás mérföldkövei 2024-ben 4
2.1. Támogatási felhívások 4
2.1.1. Az IF23 NZT felhívás eredményei 4
2.1.2. Az IF24 felhívások közzététele 8
2.2. Aukciók 9
2.2.1. Az IF23 aukció eredményei 9
2.2.2. Az IF24 aukció elindítása 10
2.2.3. Aukciók mint szolgáltatás 10
2.3. Kapcsolat más programokkal 11
2.3.1. Európai Beruházási Bank (EBB) 11
2.3.2. Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) 12

3. Az Innovációs Alap portfóliójának helyzete 2024-ben 12
3.1. A felhívások eredményének áttekintése 12
3.2. A projekt kiforrottsága, a végrehajtás állapota és kihívások 13
3.3. A portfólió ágazatok szerint 14
3.4. Földrajzi egyensúly 17
3.5. ÜHG-kibocsátás elkerülése 20

4. Tájékoztatás és a láthatóság növelése 20
4.1. A nemzeti kapcsolattartó pontok hálózata 20
4.2. Az Innovációs Alap szakértői csoportja és az érdekelt felek bevonása 21
4.3. Tudásmegosztás 21
4.4. Sikertörténetek 21

5. Következtetés 22

Az EU ETS irányelv 10a. cikkének (8) bekezdése értelmében az Európai Bizottságnak évente jelentést kell tennie az Éghajlatváltozási Bizottságnak az Innovációs Alap (a továbbiakban: Alap) végrehajtásáról, amely alapnak az a célja, hogy az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) hatálya alá tartozó ágazatok dekarbonizációját szolgáló megoldásokat juttasson piacra az Európai Gazdasági Térségben (EGT). Ez a finanszírozási eszköz olyan innovatív technológiák és kiemelt projektek bevezetését támogatja, amelyek jelentős ÜHG-kibocsátáscsökkentést ígérnek, és a „tiszta ipar” üzleti esettanulmányai lehetnek. Az európai zöld megállapodás részeként és a Párizsi Megállapodás céljaival összhangban jött létre, hogy az uniós versenyképesség megerősítése mellett támogassa Európa klímasemlegességre való átállását.

Az Alap egyösszegű vissza nem térítendő támogatások (rendszeres vissza nem térítendő támogatások) és egység-hozzájárulások (aukciók) révén támogatja a projekteket.

Ez a jelentés ágazatonként és jogosult országonként részletezi a projekteknek odaítélt finanszírozás eloszlását, és elemzi a projektek hozzájárulását az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez, lefedve az Alap 2024. január 1. és december 31. közötti végrehajtását.

1. A PROJEKTPORTFÓLIÓ HOZZÁJÁRULÁSA AZ EU KLÍMASEMLEGESSÉGI CÉLKITŰZÉSEIHEZ

A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv célja, hogy növelje Európa „nettó zéró” iparának versenyképességét, különösen a „nettó zéró” iparról szóló jogszabály révén, amely a „nettó zéró” ipari kapacitással kapcsolatos célokat határoz meg, és felgyorsítja az ilyen kapacitás kiépítését. Az Alap közvetlenül támogatja ezeket a szakpolitikákat azáltal, hogy a rendszeres vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó IF23 NZT felhívás keretében 1,4 milliárd EUR költségvetéssel külön témát szentelt a tiszta technológiák gyártásának. Összességében ez azt eredményezte, hogy az Alap erős projektportfóliót ([1]) támogat a klímasemlegességre való átállás szempontjából kulcsfontosságú technológiák gyártásának előmozdítása érdekében. Az IF23 NZT felhívás keretében összesen 25 új tisztatechnológiai gyártási projekt került kiválasztásra azon 15 meglévő projekt mellett, amelyek az energiatárolás, a megújuló energia és az energiaigényes iparágak kulcsfontosságú alkotóelemeit gyártó üzemek fejlesztésére, építésére és üzemeltetésére összpontosítanak.

i. Így az Alap által az uniós „nettó zéró” gyártáshoz ([2]) nyújtott teljes támogatás 2,4 milliárd EUR-t tesz ki. E projektek célja évi 8,1 GW napelem-gyártási kapacitás és évi 11,6 GW elektrolizátorgyártási kapacitás telepítése.

ii. 2020 óta összesen 41 innovációs projekt és az Innovációs Alapból elkülönített több mint 5 milliárd EUR összegű támogatás irányult az ipari szén-dioxid-gazdálkodás támogatására. Ez magában foglalja az évi akár 18,6 millió tonna szén-dioxid-leválasztási és -tárolási kapacitást (amely elérheti a „nettó zéró” iparról szóló jogszabály szerinti szén-dioxid-besajtolási kapacitásra vonatkozó célérték 37 %-át), valamint az évi akár 11,7 millió tonna szén-dioxid-besajtolási kapacitást (a „nettó zéró” iparról szóló jogszabály szerinti szén-dioxid-besajtolási kapacitásra vonatkozó célérték 23 %-a).

Az Alap emellett növelni fogja a megújuló energiaforrások részarányát a villamosenergia-szerkezetben, és javítani fogja az energiabiztonságot azáltal, hogy támogatja a felülvizsgált megújulóenergia-irányelvben, a szélenergiára vonatkozó európai cselekvési tervben és az EU

([1]) Az IF23 keretében odaítélt projektek szerepelnek a 2024. évi jelentésben, bár a támogatási megállapodásuk aláírására 2025 elején került sor.

([2]) Projektek, amelyek az Innovációs Alap ágazataiban megújulóenergia-technológiákhoz, energiatároláshoz vagy energiaigényes iparágakhoz szükséges alkotóelemeket gyártanak.

tengeri megújuló energiára vonatkozó törekvéseinek megvalósítására irányuló stratégiában felvázolt célzott technológiák alkalmazását. Az Innovációs Alap – beleértve az IF23 keretében kiválasztott projekteket – 11 szélenergia- vagy szélenergia-gyártási projektet (375 millió EUR támogatás), 14 napenergia- és napenergia-gyártási projektet (607 millió EUR), öt vízenergia- és óceánprojektet (118 millió EUR) és egy geotermikus projektet (92 millió EUR) támogat.

A REPowerEU terv a nehezen dekarbonizálható ágazatok esetében klímasemleges lehetőségként kiemeli a megújuló villamos energia felhasználásával előállított hidrogént, az úgynevezett RFNBO hidrogént ([3]). Az Alap támogatja az innovatív megújuló hidrogénalapú technológiák demonstrációját, és így alapvető szerepet játszik az uniós hidrogénstratégia megvalósításában. Az IF23 bejelentett és meglévő eredményei alapján 27 olyan projekt részesül finanszírozásban, amely képes évente több mint 750 kilotonna RFNBO hidrogént és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogént előállítani.

Az energiatárolás kulcsfontosságú mind a mobilitási ágazat, mind a hálózati szinten kiegyensúlyozott villamosenergia-ellátás szempontjából. Az Innovációs Alap 752 millió EUR-t ítélt oda 13 mobilitási, napon belüli és hosszú távú tárolási projektnek. Ezek közé tartozik a hőenergia-tárolás gránit kőzetekben, a távfűtési rendszerek föld alatti hőtárolása, a hálózati szintű akkumulátoros energiatároló rendszerek (BESS) és a szivattyús energiatározás.

Az Alap az alternatív tüzelőanyagok fejlesztését is támogatja, összhangban a ReFuelEU Aviation és a FuelEU Maritime kezdeményezésről szóló rendelettel:

i. 1,6 milliárd EUR-val támogatja a tüzelőanyag-projekteket, ebből 612 millió EUR-val pedig a kizárólag a közlekedési ágazat számára előállított tüzelőanyagokkal foglalkozó projekteket. Ezek közé tartozik 14 hidrogénprojekt (522 millió EUR), öt e-metanol-projekt (273 millió EUR), három ammóniaprojekt (530 millió EUR), kettő, a fenntartható légijármű-üzemanyagokkal foglalkozó projekt (206 millió EUR), két e-metán-projekt (87 millió EUR) és egy bioLNG-projekt (4 millió EUR).
ii. Nyolc, mobilitásra összpontosító projekt 27 millió tonna szén-dioxid-egyenérték elkerülését tűzte ki célul. Ezek közé tartozik hat projekt, amely 211 millió EUR célzott támogatásban részesült a tengerhasznosítási ágazatban, és egy projekt, amely 95 millió EUR finanszírozást kapott egy elektromos légi jármű létrehozására.

Végezetül az Alap projektjei jelentős mértékben hozzájárulhatnak az európai klímarendelet arra vonatkozó céljainak eléréséhez, hogy 10 év alatt 963 millió tonna szén-dioxid-egyenértékkel csökkenjen az ÜHG-kibocsátás ([4]). Tekintettel az alkalmazott technológiák magas reprodukálhatósági potenciáljára, ez jelentős mértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy Európa 2050-re a világ első klímasemleges kontinensévé váljon.

2024 végéig az Innovációs Alap 26 országban 199 projektet választott ki vagy aláírta a kapcsolódó támogatási megállapodást, és ezzel összesen 11,2 milliárd EUR támogatást biztosított.

Az alábbi táblázat kategóriánként áttekintést nyújt ezekről a projektekről:

	Az IF23 keretében kiválasztott		Meglévő portfólió		Összesítve	
	Darabszám	**Finanszírozás**	**Darabszám**	**Finanszírozás**	**Darabszám**	**Finanszírozás**
Szén-dioxid-leválasztás és geológiai tárolás (CCS)	8	936 160 409 EUR	12	1 987 720 372 EUR	20	2 923 880 781 EUR

([3]) Nem biológiai eredetű megújuló üzemanyag.

([4]) Beleértve az IF23 keretében kiválasztott projekteket.

Energiaigényes iparágak (EII)	39	1 831 432 232 EUR	61	3 278 349 963 EUR	100	5 109 782 195 EUR
Energiatárolás (ES)	12	1 099 273 509 EUR	16	374 380 998 EUR	28	1 473 654 507 EUR
Megújulóenergia-tárolás (RES)	18	524 228 263 EUR	25	799 278 346 EUR	43	1 323 506 609 EUR
Mobilitás (MOB)	8	377 956 916 EUR	0	EUR	8	377 956 916 EUR
Összesen	**85**	**4 769 051 328 EUR**	**114**	**6 439 729 680 EUR**	**199**	**11 208 781 008 EUR**

2. A MEGVALÓSÍTÁS MÉRFÖLDKÖVEI 2024-BEN

2.1. Támogatási felhívások

2.1.1. Az IF23 NZT felhívás eredményei

2024. április 12-én az Éghajlatpolitikai Főigazgatóság (DG CLIMA) bejelentette, hogy az Innovációs Alap „nettó zéró” technológiákra vonatkozó 2023. évi pályázati felhívása (IF23 NZT felhívás) ([5]) keretében 27 országból 337 pályázatot nyújtottak be. A pályázatok benyújtási időszakában működő információs szolgálat a pályázók 1 106 kérdésére válaszolt.

A pályázatok, amelyek célja, hogy működésük első 10 évében közel 1,4 milliárd tonna szén-dioxid-egyenértékkel csökkentsék az ÜHG-kibocsátást, összesen 24,6 milliárd EUR-t igényeltek (ami a rendelkezésre álló költségvetés több mint hatszorosa). Az IF23 felhívásban való példa nélküli részvétel megerősíti, hogy az Alap döntő szerepet játszik a tiszta technológiák európai éllovasainak támogatásában és a „nettó zéró” technológiák uniós gyártási kapacitásának léptékváltásában.

Az egyes támogatható **témákban** beérkezett pályázatok száma változó:

i. általános nagy léptékű: 137;
ii. tiszta technológiák gyártása: 56;
iii. általános közepes léptékű és kísérleti projekt: 51;
iv. általános kis léptékű: 42.

A tiszta technológiák gyártása terén a legtöbb pályázat a hidrogéngyártáshoz szükséges alkotóelemek gyártására vonatkozott. A többi az akkumulátor-értékláncchoz és a megújuló energiához (napenergia, szélenergia és hőszivattyúk) kapcsolódott.

A mobilitási ([6]) kategóriában (a beérkezett pályázatok 10 %-a) a pályázatok több mint 70 %-a a tengerhasznosítási ágazatra vonatkozott.

2024. október 23-án, az értékelési eljárás végén az Éghajlatpolitikai Főigazgatóság bejelentette, hogy közel 4,8 milliárd EUR kibocsátáskereskedelmi bevételt fektet be 85 projektbe, amelyek 18

([5]) Az IF23 felhívás kiírására 2023. november 23-án került sor 4 milliárd EUR rendelkezésre álló költségvetéssel, amelyből 1,4 milliárd EUR kifejezetten a tiszta technológiák gyártására irányuló projektek számára állt rendelkezésre.

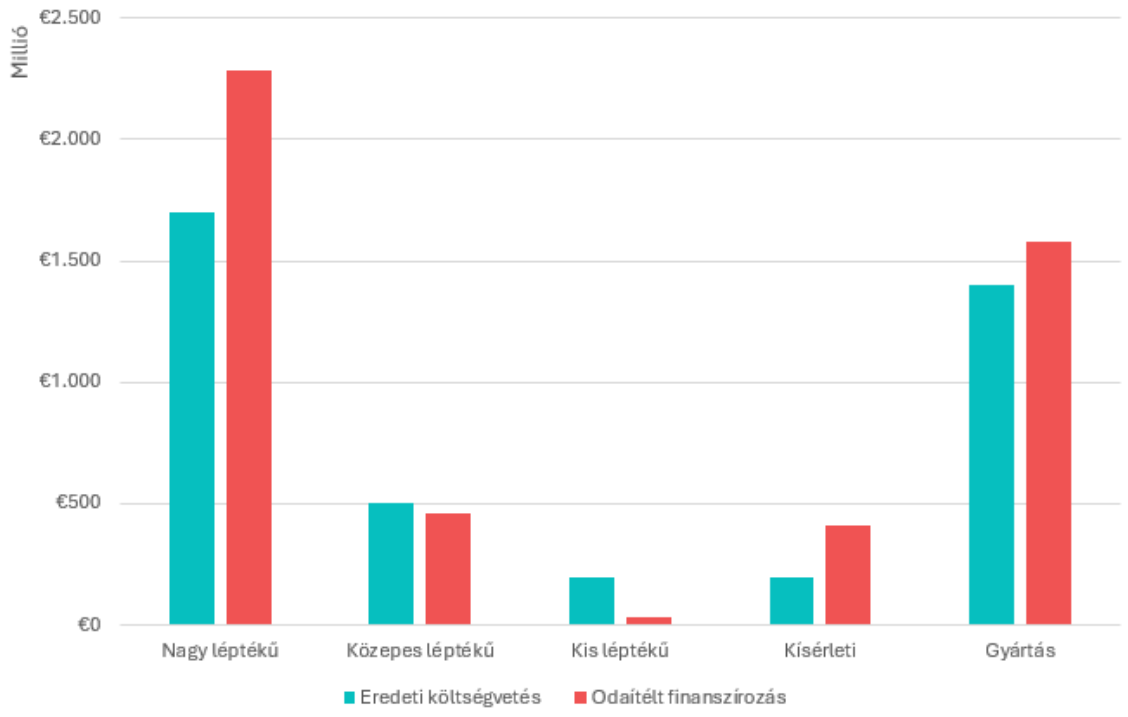
([6]) Ez az új kategória az EU ETS irányelv 2023. évi felülvizsgálatával összhangban került bevezetésre.

országból ([7]) kerültek kiválasztásra. Ezeknek a projekteknek 2030 előtt kell működésbe lépniük, és működésük első 10 évében mintegy 476 millió tonna szén-dioxid-egyenértékkel csökkenthetik az ÜHG-kibocsátást.

Az egyes támogatható **kategóriákban** kiválasztott projektek száma változó:

i. energiaigényes iparágak, beleértve a szén-dioxid-leválasztást, -hasznosítást és -tárolást: (a beérkezett 204 pályázatból) 47;
ii. megújuló energia: (65-ből) 18;
iii. energiatárolás: (35-ből) 12;
iv. mobilitás, beleértve a tengeri, légi és közúti közlekedést: (34-ből) 8.

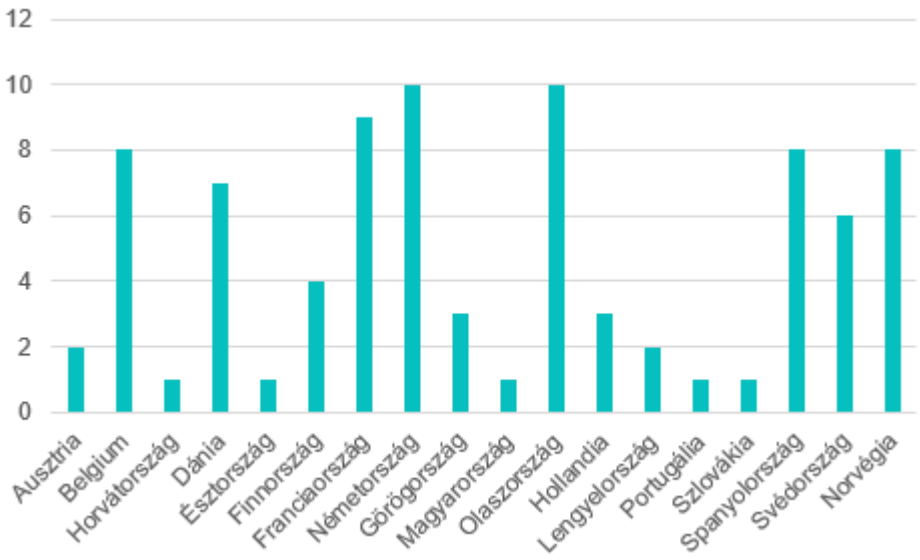
Most először fordult elő, hogy az értékelésen sikeresen megfelelt valamennyi (149) projekt megkapta a STEP-pecsétet, amely a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) célkitűzéseihez hozzájáruló, magas színvonalú projekteknek odaítélt új minőségi védjegy. A finanszírozásra előzetesen kiválasztott 85 projekten kívül 64 olyan projekt is megkapta a pecsétet, amely valamennyi értékelési küszöbértéket meghaladta, de finanszírozásra nem választották ki. Ez meg fogja könnyíteni számukra a további állami és magántámogatási lehetőségekhez való hozzáférést.

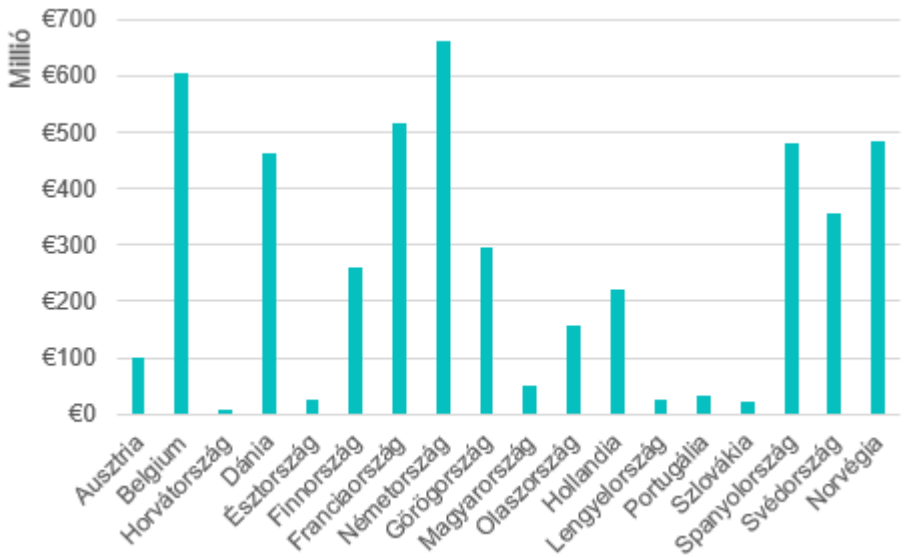
1. ábra: Az odaítélt támogatások értéke és a projektek eredeti költségvetése pályázati témák szerint (IF23 NZT) ([8])

([7]) Már Észtország és Szlovákia is idetartozik. A kiválasztott projektek száma a támogatási megállapodás létrejöttét követően változhat.

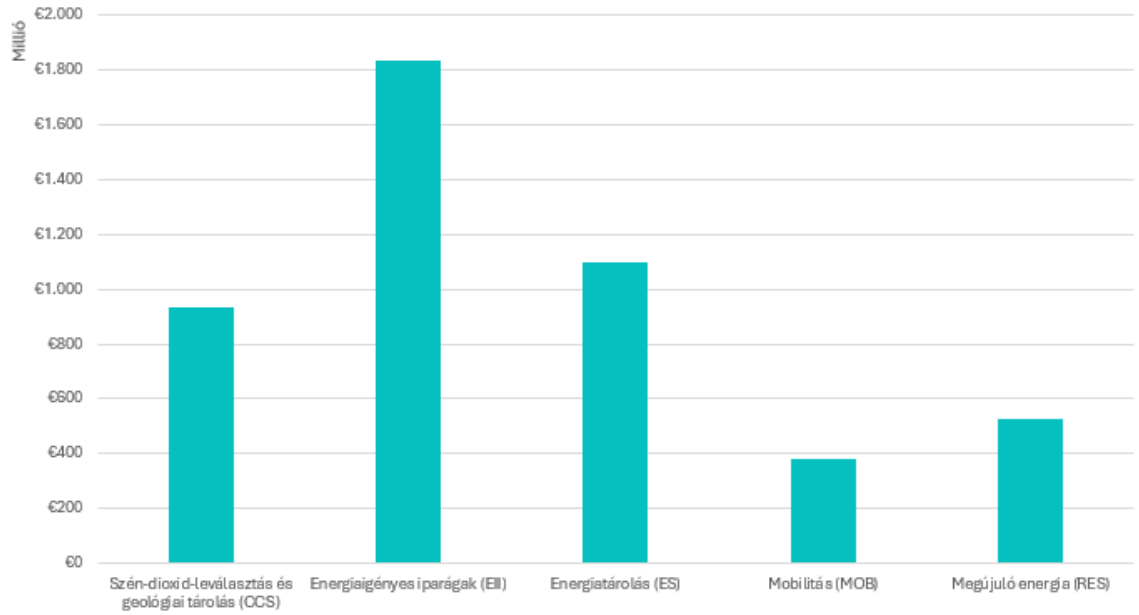
([8]) Az Innovációs Alap keretében megvalósuló tevékenységek finanszírozásáról szóló bizottsági határozat 3. cikke értelmében a maximális hozzájárulás legfeljebb 20 %-kal növelhető. Ezzel a lehetőséggel a felhívásra beérkezett pályázatok magas színvonala miatt éltek is.

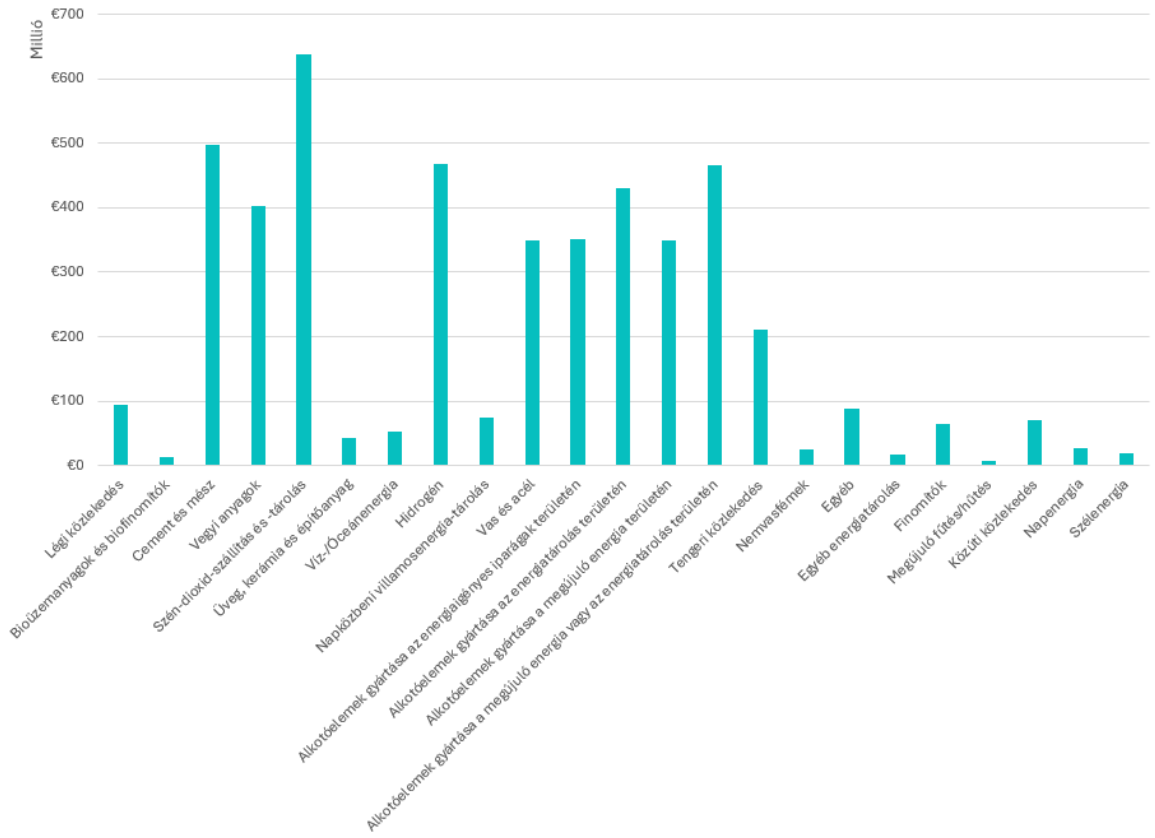
2. ábra: A finanszírozásra kiválasztott projektek száma az első helyszín szerinti országok szerint (IF23 NZT)

3. ábra: A projekteknek odaítélt támogatások értéke az első helyszín szerinti országok szerint (IF23 NZT)

4. ábra: Az odaítélt támogatások értéke projektkategóriánként

5. ábra: Az odaítélt támogatások értéke a projektben érintett ágazatonként

2.1.2. Az IF24 felhívások közzététele

2024. december 3-án a Bizottság közzétette az Innovációs Alap 2024. évi felhívásait, amelyek keretében 4,6 milliárd EUR-t különítettek el a „nettó zéró” technológiák, az elektromos járművek akkumulátorcelláinak gyártása és a megújulóhidrogén-előállítás fellendítésére.

A teljes költségvetést három pályázati felhívás céljára osztották fel:

i. 2,4 milliárd EUR állt rendelkezésére a „nettó zéró” technológiákra (IF24 NZT felhívás);
ii. 1 milliárd EUR állt rendelkezésére az elektromos járművek akkumulátorcelláinak gyártására (IF24 akkumulátor);
iii. 1,2 milliárd EUR állt rendelkezésére a megújuló hidrogén előállítására ([9]) (IF24 aukció).

Mindhárom felhívás tartalmaz **új rezilienciakritériumokat** a REPowerEU támogatása és az EU egyetlen beszállítótól való függőségének elkerülése érdekében.

Az **IF24 NZT felhívás** célja, hogy támogassa mind a különböző léptékű dekarbonizációs projekteket, mind a megújulóenergia-előállítás, az energiatárolás, a hőszivattyúk és a hidrogéntermelés alkotóelemeinek gyártására irányuló projekteket. A projektek értékelése az ÜHG-kibocsátáscsökkentési potenciáljuk, az innováció foka, valamint a projektek kiforrottsága, megismételhetősége és költséghatékonysága alapján történik. Az országok most először kiegészíthették a rendszeres felhívások teljes költségvetését a dekarbonizációs és tisztaenergia-előállítási projektekre irányuló nemzeti finanszírozási rendszerekkel ([10]). Ez az új „**vissza nem térítendő támogatás mint szolgáltatás**” opció lehetővé teszi a jogosult országok számára, hogy részt vegyenek az Innovációs Alap értékelési folyamatában, és egyszerűsítsék az állami támogatások jóváhagyási eljárását.

Az **IF24 akkumulátor** felhívás újdonság. Célja, hogy az innovatív elektromos járművek akkumulátorcelláinak gyártására irányuló projektek támogatásával fellendítse az EU akkumulátorgyártó ágazatát. A kiválasztott projektek támogatni fogják **az EU tiszta, versenyképes és reziliens ipari bázisra való átállását**, miközben csökkentik az importtól való függőséget, valamint előmozdítják a tiszta technológiák fejlesztését és az ipari vezető szerepet.

2024. december 17–18-án a CINEA és az Éghajlatpolitikai Főigazgatóság online tájékoztató napokat szervezett, hogy ismertesse a két felhívás főbb jellemzőit és odaítélési kritériumait, valamint a korábbi felhívások tanulságait. A projektgazdáknak 2025. április 24-ig kellett benyújtaniuk a pályázatukat. A sikeres pályázóknak 2026 első negyedévéig kell aláírniuk a támogatási megállapodásokat.

Az **IF24 aukciót** a jelentés részletesebben ismerteti.

2.2. Aukciók

2.2.1. Az IF23 aukció eredményei

2024. február 19-én a CINEA bejelentette, hogy 17 országból 132 ajánlat érkezett az IF23 aukcióra ([11]). Az aukcióra tizenötszörös volt a túljelentkezés. A pályázatok benyújtási időszakában működő információs szolgálat a pályázók 352 kérdésére válaszolt.

Az összes ajánlat tervezett teljes elektrolizátor-kapacitása 8,5 gigawatt (GW). 10 év alatt ez összesen 8,8 millió tonna megújulóhidrogén-termelési volument eredményezhet. Ez minden évben lefedheti a REPowerEU 2030-ra vonatkozó belföldi megújulóhidrogén-termelési célértékének csaknem 10 %-át.

([9]) Nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagként (RFNBO) besorolva.

([10]) 2025-től a tiszta technológiák gyártására irányuló projektek esetében is elérhető a vissza nem térítendő támogatás mint szolgáltatás.

([11]) Az IF23 aukció 2023. november 23-án indult, 800 millió EUR rendelkezésre álló költségvetéssel. Az ajánlattevőknek 2024. február 8-ig kellett benyújtaniuk a pályázatukat.

A benyújtott ajánlatok az előállított hidrogén kilogrammjára vetítve 0,37–4,50 EUR (felső határ) között mozogtak.

A 132 ajánlat közül 119 volt támogatható és elfogadható. Az értékelésüket követően a CINEA az ajánlati ár alapján rangsorolta a jóváhagyott projekteket.

2024. április 30-ig hét projektet választottak ki az Innovációs Alap közel 720 millió EUR összegű vissza nem térítendő támogatására. A benyújtott árajánlatok az előállított megújuló hidrogén kilogrammjára vetítve 0,37–0,48 EUR között mozogtak.

2024. október 7-ig a hét projekt közül hat írta alá a támogatási megállapodást. A projektek végrehajtására négy országban ([12]) kerül sor. A támogatás teljes összege 695 millió EUR. A projektek 8 millió EUR és 245 millió EUR közötti támogatásban részesülnek 35–500 MWe kapacitású létesítmények telepítése céljából. A megítélt támogatást csak akkor kapják meg, ha legfeljebb 10 éven belül tanúsított és ellenőrzött, nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagból származó hidrogént állítanak elő.

A kiválasztott projekteknek mostantól legfeljebb öt évük van arra, hogy megkezdjék a megújuló hidrogén előállítását. Működésük első 10 évében akár 1,52 millió tonna RFNBO hidrogént állíthatnak elő, miközben több mint 10 millió tonna szén-dioxid-egyenértéket kerülnek el. Termelésük számos ágazatot fog támogatni, így például a tengeri szállítást, a nehézteher-szállítást, a mezőgazdaságot, valamint az e-metán és az e-metanol előállítását.

6. ábra: Az IF23 aukción sikeres hat, aláírt RFNBO-termék ajánlatában szereplő kapacitás

2.2.2. Az IF24 aukció elindítása

Az **IF24 aukció** – az Európai Hidrogénbank második aukciója – célja az volt, hogy támogassa mind az RFNBO hidrogén előállítására irányuló projekteket függetlenül attól, hogy azokat mely ágazatban fogják felhasználni (1 milliárd EUR), mind azokat a projekteket, amelyeknek a beruházáshasznosítói a tengerhasznosítási ágazatban működnek (200 millió EUR). Az aukció költségvetése az IF23 aukcióhoz képest 400 millió EUR-val nőtt.

([12]) Finnország, Norvégia, Portugália és Spanyolország.

A pályázatok kidolgozásához a projektgazdák tanulmányozhatták a pályázati dokumentumokat, valamint az uniós finanszírozási és pályázati portál „Kérdések és válaszok” szakaszát. A Bizottság emellett szorgalmazta, hogy a sikeres pályázat esélyének növelése érdekében mihamarabb vitassák meg teljesítési garanciájukat egy pénzügyi intézménnyel. 2024. december 10-én a CINEA online tájékoztató napot szervezett, hogy ismertesse az új aukció főbb jellemzőit és odaítélési kritériumait, valamint a korábbi aukciók tanulságait. A pályázatokat 2025. február 20-ig kellett benyújtani. A sikeres ajánlattevőknek a felhívás lezárását követő kilenc hónapon belül alá kell írniuk a támogatási megállapodásokat.

2.2.3. Aukciók mint szolgáltatás

Az IF23 aukció során a Bizottság első alkalommal ajánlotta fel az aukció mint szolgáltatás lehetőséget. Ez a mechanizmus lehetővé teszi a jogosult országok számára, hogy olyan ajánlattevőket finanszírozzanak, amelyeket költségvetési korlátok miatt nem választottak ki pénzügyi támogatásra. A jogosult országok tehát élvezhetik az uniós szintű kiválasztási eljárás előnyeit, és nemzeti forrásokat használhatnak fel a területükön megvalósuló projektek támogatására anélkül, hogy nemzeti szinten külön aukciót kellene szervezniük. Ez biztosítja az állami támogatások gyors és egyszerűsített jóváhagyását, csökkentve valamennyi fél adminisztratív terheit és költségeit.

Németország volt az első ország, amely igénybe vette ezt a lehetőséget, és 350 millió EUR-t különített el a költségvetéséből a területén megvalósuló támogatható ajánlatok céljaira. E határozat jóváhagyására az uniós állami támogatási szabályok alapján 2024. április 5-én került sor ([13]).

2024. november 18-án Spanyolország, Litvánia és Ausztria bejelentette, hogy igénybe veszi az IF24 aukció mechanizmusát, és elkötelezte magát arra, hogy nemzeti forrásokból 836 millió EUR-t biztosít a területén megvalósuló projektek támogatására.

A finanszírozás egyetlen uniós aukciós platform keretében történő mozgósításával hatékonyan bővíthetők a lehetőségek, miközben csökkenthetők az ipar költségei. Ezek az intézkedések azt mutatják, hogy a tagállamok elkötelezettek a tiszta energia elterjesztésére vonatkozó nemzeti és uniós célok teljesítése és az ipar dekarbonizációjának támogatása iránt.

2.3. Kapcsolat más programokkal

2.3.1. Európai Beruházási Bank (EBB)

2024. május 2-án az EBB bejelentette, hogy közel 45 millió EUR összegű kölcsönnel támogatja az EAVOR LOOP, egy innovatív villamosenergia- és geotermikus fűtési projekt bevezetését Bajorországban. Az Innovációs Alap második nagy léptékű pályázati felhívása során kiválasztott projekt már 2023 elején aláírta a vissza nem térítendő támogatásról szóló megállapodást. Ez a döntés rámutat arra, hogy az Alap értékes szerepet játszik a klímasemlegesség és az energiabiztonság elérése szempontjából kulcsfontosságú méretezhető technológiák finanszírozásában és támogatásában.

2024. december 3-án a Bizottság és az EBB bejelentette egy új partnerség létrehozását az uniós akkumulátorgyártó ágazatban történő beruházások támogatására. Ez a partnerség 200 millió EUR összegű kiegészítést (hitelgarancia) biztosít az InvestEU program számára az Alapból. Ez kiegészíti az elektromos járművek akkumulátorcelláinak gyártására az IF24 akkumulátor felhívás

([13]) Lásd az alábbi dokumentumot: Iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról.

keretében rendelkezésre álló 1 milliárd EUR-t. Az új partnerség részeként az EBB további 1,8 milliárd EUR-t fektet be a szélesebb akkumulátor-értékláncba. Ezek a közös erőfeszítések összesen 3 milliárd EUR összegű állami támogatást fognak biztosítani a versenyképes és fenntartható európai akkumulátoripar fejlesztéséhez.

Az EBB felel a projektfejlesztési támogatásért is, amelynek célja, hogy megkönnyítse az Alapból és más uniós programokból származó finanszírozáshoz, a nemzeti támogatásokhoz és a magánfinanszírozáshoz való hozzáférést. 2024-ben az EBB 23 projektfejlesztési támogatási megállapodást írt alá és hajtott végre. Összesen 30 projektfejlesztési támogatási megbízatás teljesült. A program indulása óta 62 projekt esetében került sor támogatási megállapodás aláírására és a projekt végrehajtásra. A projektfejlesztési támogatás hatása egyre láthatóbb. 2024-ben kilenc korábban sikertelen projekt kapott vissza nem térítendő támogatást az IF23 felhívás keretében. A projektfejlesztési támogatást kiterjesztették azokra a projektgazdákra is, akik még nem pályáztak az Alap támogatására, és a pályázatokat most közvetlenül az EBB-hez kell benyújtani.

Amellett, hogy lehetővé teszi a projektgazdák számára a pályázatuk részletesebb kidolgozását, az EBB az egyéb finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférést is megkönnyíti. 2024-ben négy projekt részesült vissza nem térítendő támogatásban vagy kapott különleges státuszt nemzeti szinten, hármat a Breakthrough Energy Catalyst választott ki vissza nem térítendő támogatás/finanszírozás kedvezményezettjeként vagy energetikai vállalkozásként, egy szerepelt a közös érdekű projektek listáján, egy másik pedig a projektek STEP-pecsétlistáján.

2.3.2. Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP)

2024. február 7-én a Bizottság elindította a STEP kezdeményezést, amelynek célja az EU ipari versenyképességének növelése és külső függőségeinek csökkentése. A STEP pénzügyi forrásokat mozgósít számos uniós finanszírozási programból, többek között az Innovációs Alapból. Minőségi védjegyet alkalmaz, hogy nagyobb láthatóságot biztosítson a tiszta, erőforrás-hatékony, mély és digitális technológiákkal kapcsolatos ígéretes projekteknek.

2024 októberében a Bizottság 85 innovatív „nettó zéró” projektet választott ki, amelyek összesen 4,8 milliárd EUR összegű vissza nem térítendő támogatást kaptak az IF23 felhívás keretében. E projektek mindegyike megkapta a STEP-pecsétet. További 64 nem finanszírozott projekt is kapott pecsétet, és ezek közül 39 hozzájárult ahhoz, hogy a Bizottság közzétegye a rá vonatkozó információkat.

2024 decemberéig a STEP-portálon megjelent a STEP-pecsétet kapott projektek első listája. A Bizottság aktívan támogatja ezeket a projekteket az állami finanszírozó szervek, például a kohéziós politikai alapok és a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tagállami irányító hatóságai, valamint a magánbefektetők körében. A kiválóság jeleként a STEP-pecsétnek hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a projektek magánfinanszírozást vonzzanak.

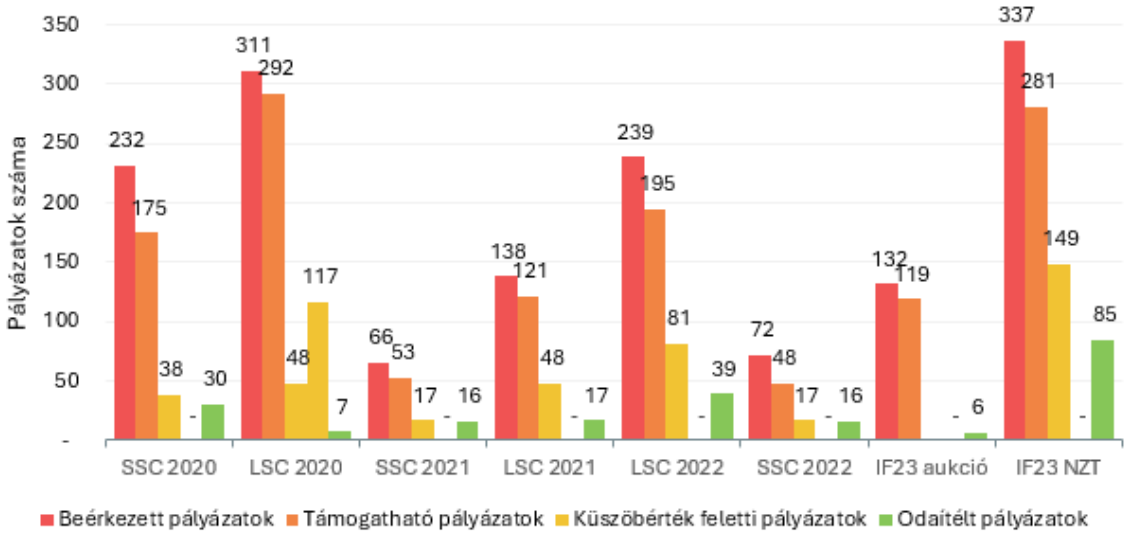
3. AZ INNOVÁCIÓS ALAP PORTFÓLIÓJÁNAK HELYZETE 2024-BEN

3.1. A felhívások eredményének áttekintése

2020 óta a Bizottság nyolc, rendszeres vissza nem térítendő támogatásokra irányuló pályázati felhívást, valamint két versenyeztetéses ajánlattételi aukciót szervezett ([14]). 2024 végéig 131 projekt esetében került sor támogatási megállapodás aláírására, összesen 7,4 milliárd EUR

([14]) Az IF24 felhívásra és aukcióra 2024. december 31-től lehetett pályázni.

értékben. További 86 projektre vonatkozóan dolgoztak ki megállapodásokat. Valamennyi felhívás esetében túljelentkezés volt megfigyelhető, és az átlagos igényelt összeg kilencszer magasabb volt, mint a rendelkezésre álló költségvetés.

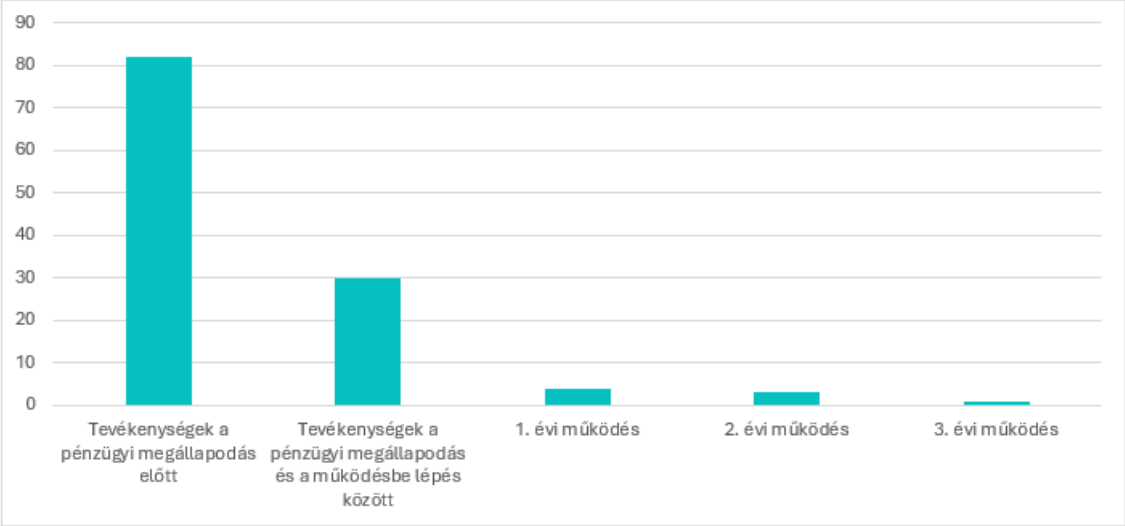

7. ábra: A felhívásokban való részvétel eredményének lebontása ([15])

3.2. A projekt kiforrottsága, a végrehajtás állapota és kihívások

2024 végéig összesen 36 projekt jutott el a pénzügyi megállapodás szakaszába. Ez a mérföldkő azt jelzi, hogy a projektek biztosították mind a szükséges finanszírozást, mind a környezetvédelmi és építési engedélyeket. E 36 projekt közül hét a CINEA jóváhagyásának megfelelően továbbhaladt a következő mérföldkő, a működésbe lépés felé. Eközben a fennmaradó 82 folyamatban lévő projekt igyekszik eljutni a pénzügyi megállapodás szakaszába. Eddig 306 millió EUR odaítélésére került sor, és a kifizetések a következőképpen oszlanak meg a 44 támogatott projekt között.

([15]) Mivel a támogatható aukciós projektek rangsorolása ár szerint történik, a „küszöbérték feletti” kategória nem releváns.

8. ábra: Projektszakasz

Lezárások

2024 végéig összesen 11 projekt zárult le, közülük kilenc az év folyamán. Eközben 120 projekt van folyamatban ([16]) (az IF23 NZT projektjei esetében még nem került sor támogatási megállapodás aláírására).

A lezárás okai között szerepelt a projektköltségek előre nem látható jelentős növekedése (öt projekt), a projektpartner kilépése (két projekt), az alapanyagárak emelkedése (egy projekt), a megfelelő beruházáshasznosító hiánya (egy projekt), a támogatási megállapodás szerinti kötelezettségek megszegése (egy projekt), egy projekt esetében pedig nem sikerült végleges beruházási döntést hozni.

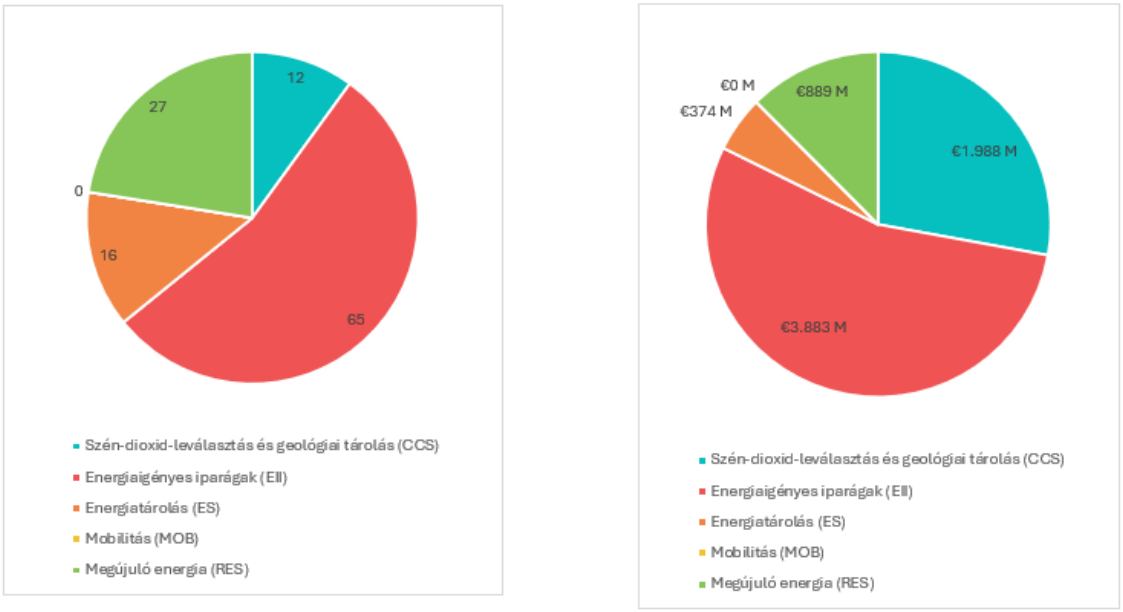
3.3. A portfólió ágazatok szerint

Az Alap portfóliója ([17]) öt kategóriából áll:

i. szén-dioxid-leválasztás és geológiai tárolás (CCS);
ii. energiaigényes iparágak (EII);
iii. energiatárolás (ES);
iv. mobilitás (MOB);
v. megújulóenergia-tárolás (RES).

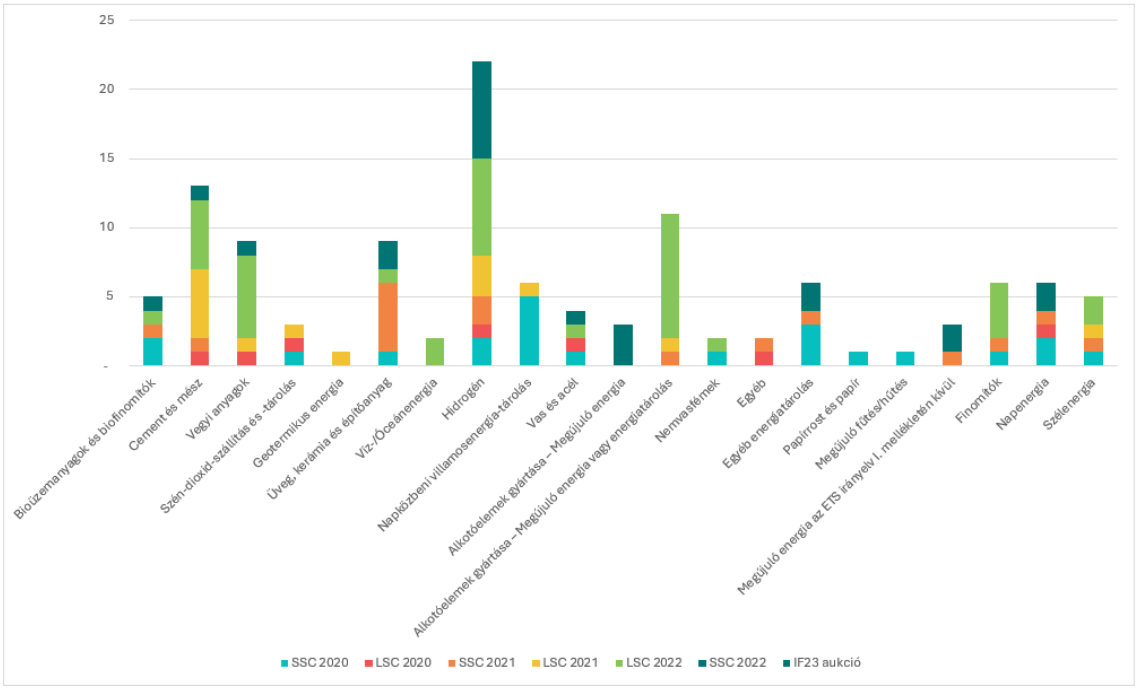
([16]) A folyamatban lévő projektek azok az aláírt projektek, amelyek már elkezdődtek, de még nem fejeződtek be.

([17]) A portfólió valamennyi elemzése olyan projekteken alapul, amelyek folyamatban vannak (még nem zárultak le), és amelyek esetében 2024. december 31-ig megtörtént a támogatási megállapodás aláírása. Ezért az IF23 hét hidrogénaukciós projektje közül hat szerepel benne, de a portfólió akkoriban nem tartalmazott IF23 NZT felhívási projekteket.

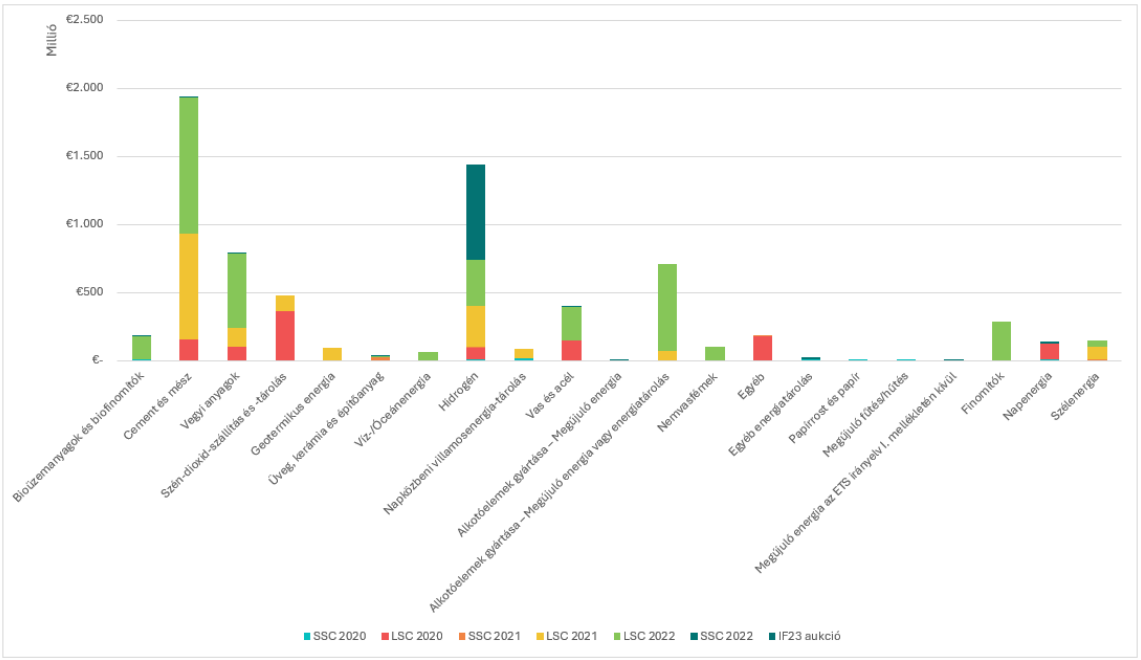

9. ábra: A projektek kategóriák szerinti bontásban (projektszám és odaítélt finanszírozás)

Az Alap portfóliójában leginkább képviselt ágazatok a következők: „Hidrogén” (22 projekt), „Cement és mész” (13 projekt) és „Megújulóenergia-előállítási vagy energiatárolási alkotóelemek gyártása” (11 projekt). A legtöbb finanszírozásban részesülő ágazat (1,9 milliárd EUR) továbbra is a cement- és mészágazat a cement- és mészprojektekhez szükséges jelentős beruházások miatt, amelyek általában szén-dioxid-leválasztási és -tárolási technológiát is magukban foglalnak. A második legnagyobb összegű támogatásban (1,4 milliárd EUR) a hidrogénágazat részesült, mivel a hidrogén olyan ágazatközi beruházás, amely számos ágazatban támogatja a dekarbonizációt, többek között a légi és a tengeri közlekedésben (a szintetikus tüzelőanyagok révén), az energiaigényes iparágakban (a fosszilis tüzelőanyagok helyettesítése különböző folyamatokban, többek között az acélgyártásban és a hőtermelésben) és a villamosenergia-termelés során (hosszú távú energiatárolás). A beruházások a vegyiparban (790 millió EUR) és a finomítókban (290 millió EUR) is magasak, és számos projekt olyan elsődleges anyagokkal kívánja felváltani a fosszilis tüzelőanyagokat, mint a műanyagok, bioüzemanyagok, metanol, ammónia és szerves vegyi anyagok.

10. ábra: Projektek száma ágazatonként

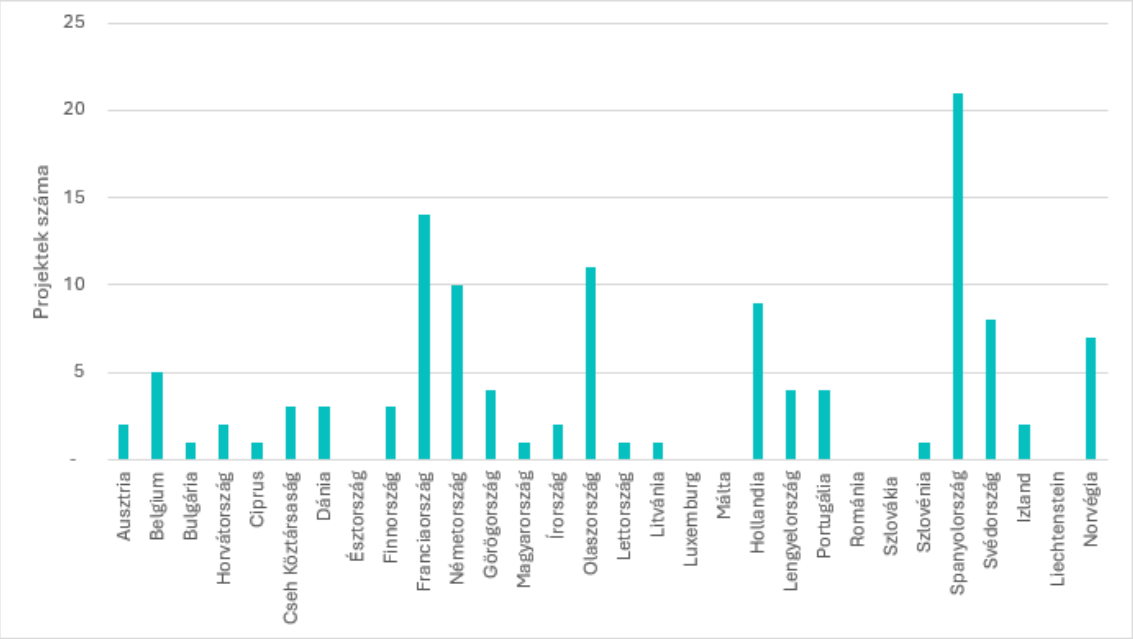
11. ábra: Odaítélt finanszírozás ágazatonként

3.4. Földrajzi egyensúly

2024 végéig az EU és az EGT 30 támogatható országából 24 írt alá legalább egy IF-projektre vonatkozó megállapodást, és 14 országnak van legalább három folyamatban lévő projektje. A legtöbb projektben Spanyolország (21), Franciaország (14), Olaszország (11), Németország (10) és Hollandia (9) vesz részt. Az IF23 eredményeivel az Innovációs Alap portfóliójában legalább egy

projekttel rendelkező országok száma 26-ra nő, és Észtország és Szlovákia esetében is sor került projektek odaítélésére.

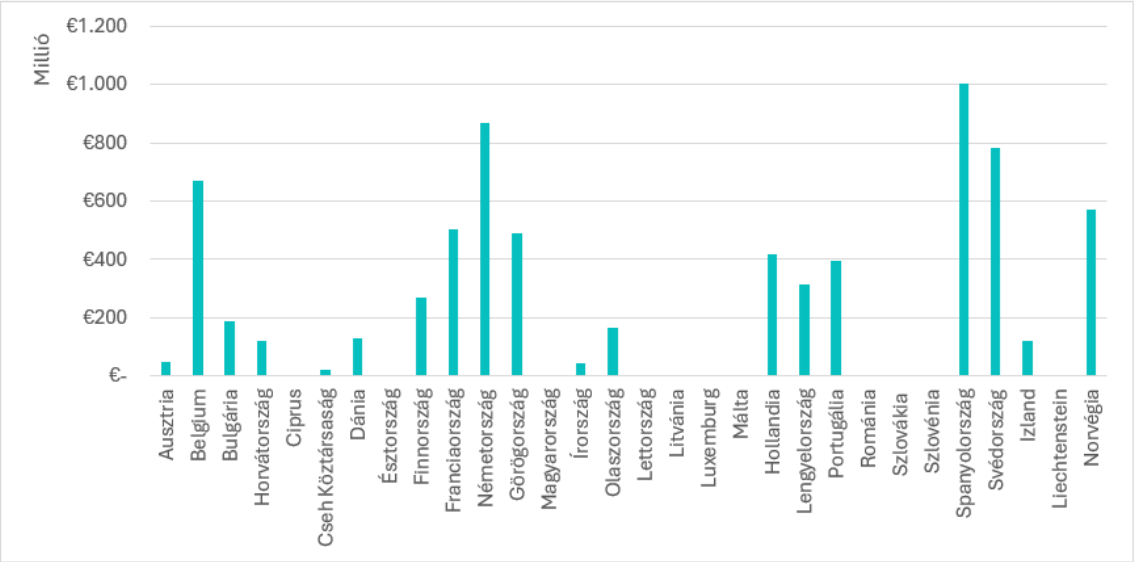
A többi országban főként azért részesült kevés projekt finanszírozásban, mert ezekből az országokból nem sok pályázat érkezett. Az IF23-ig bezárólag a pályázók hét elfogadható projektet nyújtottak be Romániában, kettőt Luxemburgban és egyet Máltán. Liechtensteinből nem érkezett pályázat.

12. ábra: A projektek száma az első helyszín szerinti országok szerint ([18])

Finanszírozási alapon Spanyolország (1,0 milliárd EUR), Németország (867 millió EUR), Svédország (782 millió EUR), Belgium (671 millió EUR) és Norvégia (572 millió EUR) részesült a legtöbb támogatásban az Innovációs Alapból. A finanszírozás és a projektszám közötti különbség annak tudható be, hogy az átlagos projektméret nagyobb az olyan országokban, mint Belgium, Norvégia és Svédország, ahol nagyobb az energiaigényes ipari projektek, például a zöld acéllal és a CLT-vel kapcsolatos projektek aránya, és ezek általában nagyobb, tőkeigényes beruházások.

([18]) A projektek helyszíne a projektek elsődleges helyszínét jelenti. A kedvezményezett országot nem veszik figyelembe.

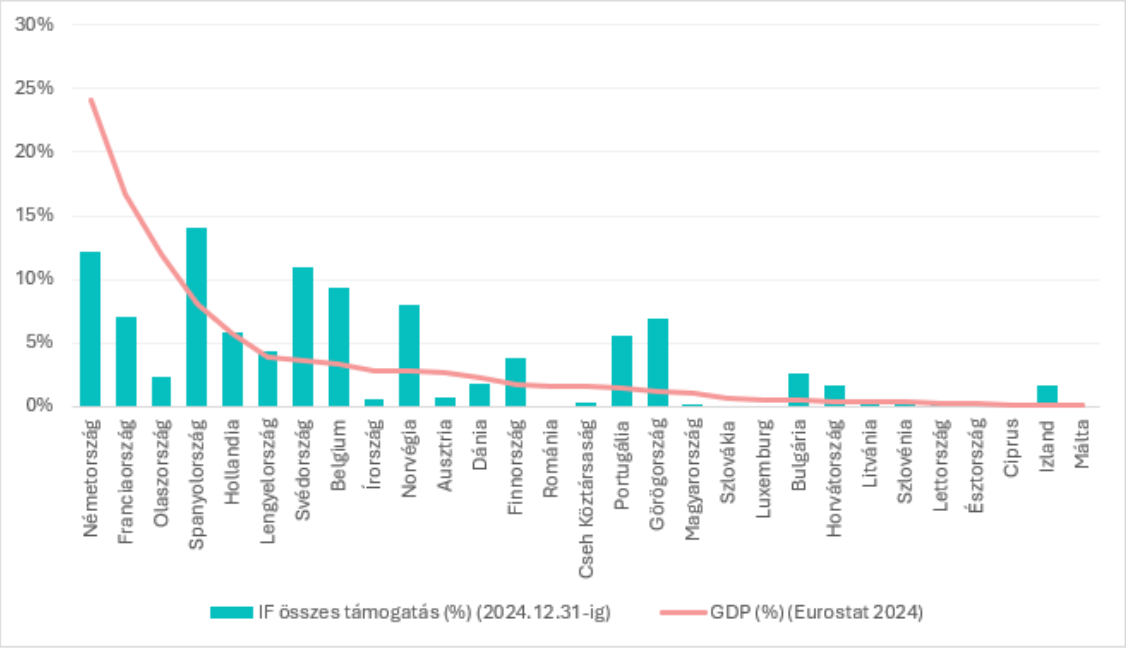
13. ábra: Odaítélt finanszírozás országonként

Természetesen számos tényező befolyásolja, hogy egy ország a támogatások földrajzi elosztását tekintve mekkora részesedéshez juthat. Idetartozhat az egyes országok által benyújtott pályázatok száma, a gazdaságuk mérete, a támogatható ipari tevékenységek száma, a tagállamok által a pályázatokat készítő szervezeteknek nyújtott támogatás, a társfinanszírozás rendelkezésre állása stb. Az aukciós projektek esetében a villamos energia ára is jelentős szempont. A projektek kizárólag a kiválóság alapján részesülnek finanszírozásban az Innovációs Alapból. A projektek kiválasztásakor csak korlátozott mértékben érvényesül a földrajzi egyensúlyra vonatkozó szempont ([19]).

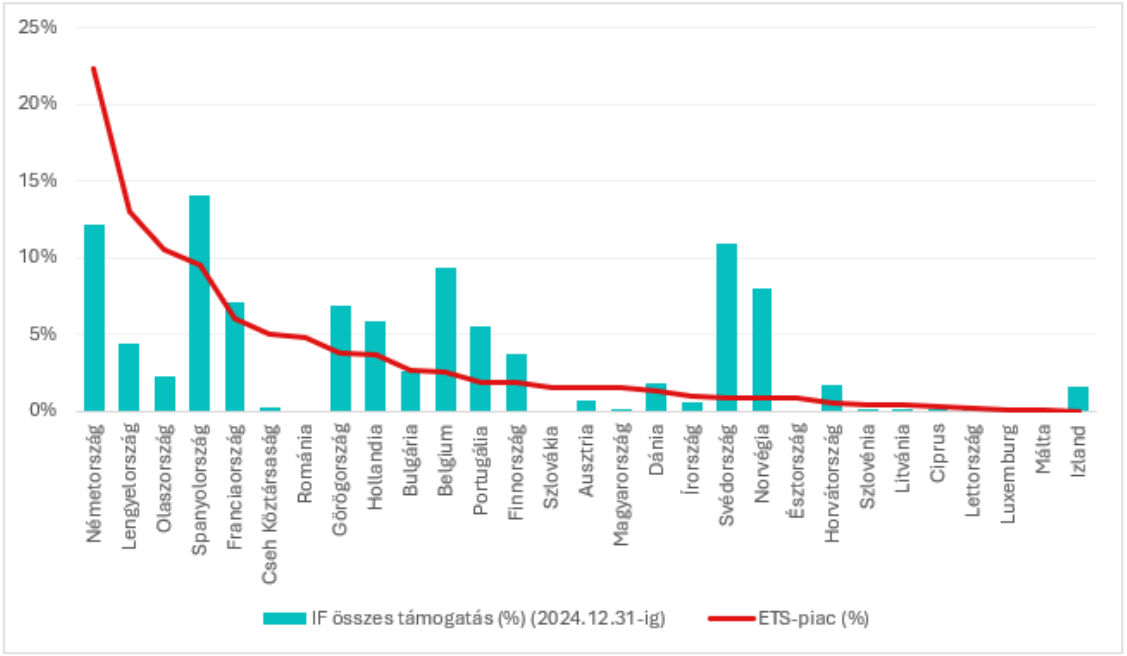
Annak szemléltetése érdekében, hogy az egyes országok milyen arányban részesülnek finanszírozásban a gazdaságuk méretéhez és a releváns ágazatok jelenlétéhez képest, az alábbiakban összehasonlítjuk a GDP-t és az ETS kibocsátási arányt.

Láthatjuk, hogy az olyan nagy gazdaságok, mint Németország, Franciaország és Olaszország, viszonylag alulreprezentáltak mind az ETS kibocsátási arányuk, mind a GDP-jük tekintetében. Németország és Franciaország esetében ez a helyzet várhatóan javulni fog az IF23 NZT felhívás eredményét követően: a németországi projektek 664 millió EUR-t, a franciaországi projektek pedig 518 millió EUR-t kapnak. Belgium, Norvégia, Spanyolország és Svédország azon országok közé tartozik, amelyek mind az ETS kibocsátási arányuk, mind a GDP-jük nagysága tekintetében felülreprezentáltak.

([19]) A rendszeres vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó felhívásban az azonos pontszámú projektek rangsorolásakor elsőbbséget élveznek az olyan országokból benyújtott pályázatok, ahonnan kevesebb magasra értékelt pályázat érkezett.

14. ábra: Földrajzi megoszlás a GDP ([20]) és az IF-finanszírozás aránya szerint

15. ábra: Földrajzi megoszlás az ETS kibocsátási arány ([21]) és az IF-finanszírozás aránya szerint

Az Innovációs Alap számos mechanizmust vezetett be annak érdekében, hogy segítsen valamennyi tagállamnak és EGT-országnak minőségi IF-pályázatokat benyújtani. Idetartozik az egyes tagállamok nemzeti kapcsolattartó pontjainak támogatása, az alacsony részvételi szinttel

([20]) Bruttó hazai termék 2024-es piaci áron (Eurostat 2025).
([21]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32020D2166.

rendelkező országoknak biztosított technikai segítségnyújtás, valamint a konkrét földrajzi fő teljesítménymutatókkal társuló projektfejlesztési támogatás nyújtása.

3.5. ÜHG-kibocsátás elkerülése

Az Alap 2024. év végi portfóliójában szereplő 120 projekt várhatóan összesen 489 millió tonna szén-dioxid-egyenérték kibocsátást fog elkerülni működése első évtizedében, ami átlagosan 69 EUR támogatást jelent az elkerült szén-dioxid-egyenérték egy kilogrammjára vetítve.

16. ábra: Várható ÜHG-elkerülés felhívásonként

4. TÁJÉKOZTATÁS ÉS A LÁTHATÓSÁG NÖVELÉSE

4.1. A nemzeti kapcsolattartó pontok hálózata

Az Alap aktívan támogatja a nemzeti hatóságokat, és visszajelzést ad a nemzeti tájékoztató napokon és helyi tájékoztatási tevékenységekben való részvétele során. A „Technikai segítségnyújtás a tagállamoknak” munkafolyamat keretében képzéseket tartottak az Alap valamennyi nemzeti kapcsolattartó pontja számára. Emellett kommunikációs anyagokat bocsátottak rendelkezésre a helyi nyelveken, hogy segítsék a nemzeti kapcsolattartó pontok helyi tájékoztatási és kommunikációs erőfeszítéseit. 2024-ben öt képzés foglalkozott olyan témákkal, mint a kommunikációs stratégiák, a megújuló hidrogén aukciójának mechanizmusa, valamint annak kérdése, hogy az Alap vissza nem térítendő támogatásai hogyan kombinálhatók más állami finanszírozási forrásokkal uniós és nemzeti szinten egyaránt. Rendszeres előrehaladási megbeszélésekre került sor annak érdekében, hogy a nemzeti kapcsolattartó pontok naprakész tájékoztatást kapjanak a legújabb politikai fejleményekről. Ez a munkafolyamat 2025-ben is

folytatódni fog egy új szerződéssel, amelynek célja, hogy növelje a nemzeti kapcsolattartó pontok szerepét az Alap helyi népszerűsítésében és a pályázók kéréseinek hatékony kezelésében.

4.2. Az Innovációs Alap szakértői csoportja és az érdekelt felek bevonása

A Bizottság 2024-ben két ülést szervezett az Alap szakértői csoportjának részvételével (2024. június 27-én, illetve 2024. november 14-én ([22])). Az üléseken ismertették az IF23 aukció és az IF23 felhívás eredményét, valamint az IF következő, 2024. évi pályázati felhívásáról az érdekelt felekkel folytatott konzultáció eredményeit. Emellett megvitatták a 2024. évi megújulóhidrogén-aukcióra (IF24 aukció) vonatkozó feltételeket és az aukciókat mint szolgáltatásokat is. A „nettó zéró" technológiákra (IF24 felhívás) és az elektromos járművek akkumulátorcelláinak gyártására (IF24 akkumulátor) irányuló közelgő, 2024. évi felhívások főbb elemeit is ismertették. Az ülések célja az volt, hogy bemutassák az Alappal kapcsolatos legújabb fejleményeket, és összegyűjtsék a támogatható országok és az ágazati képviselők véleményét az Alap által követendő jövőbeli irányokról.

4.3. Tudásmegosztás

A tudásmegosztási tevékenységek célja a maguk nemében egyedülálló technológiák alkalmazása során szerzett tapasztalatok és szakpolitikai visszajelzések megosztása a projektgazdákkal, befektetőkkel, közigazgatási szervekkel és a nyilvánossággal. 2024-ben három zárt ajtós tudásmegosztási rendezvényre került sor, amelyek a különböző technológiai útvonalakkal foglalkoztak. Az első, 2024. március 21-i rendezvény a megújuló energia értékláncára összpontosított, és szakpolitikai visszajelzést adott a helyi, regionális, nemzeti és uniós hatóságoknak. A 2024 októberében megrendezett, a szén-dioxid-leválasztásról és -tárolásról szóló második munkaértekezleten az Innovációs Alap által támogatott szén-dioxid-leválasztási projektek képviselői, a szén-dioxid-tárolók leendő üzemeltetői, valamint a tagállamok és az Európai Bizottság képviselői vettek részt. Végezetül egy hidrogénprojekttel foglalkozó munkaértekezlet a projektek legfontosabb tanulságaira összpontosított az engedélyezéstől az építésig. A tudásmegosztási tevékenységek összefoglalását Az Innovációs Alap éves tudásmegosztási jelentése tartalmazza.

2024. április 11-én a Bizottság és a CINEA megszervezte a tiszta technológiák negyedik konferenciáját. A résztvevők megvizsgálták, miként lehetne megerősíteni a tiszta technológiai eszközök és alkotóelemeik európai gyártását a megújuló energia és az energiatárolás terén. Maroš Šefčovič, a Bizottság ügyvezető alelnöke nyitotta meg a konferenciát, és hangsúlyozta a tiszta technológiák gyártásának jelentőségét Európa számára. Számos projekt konkrét útvonalakat és megoldásokat mutatott be, amelyek célja Európa klímasemlegességre való átállásának támogatása. A konferencia a tiszta technológiák gyártásába történő beruházások felszabadításáról folytatott vitával zárult. A rendezvény sokszínű közönséget vonzott, köztük politikai döntéshozókat, befektetőket, ágazati vezetőket és más érdekelt feleket, akik felhívták a figyelmet arra, hogy az Alap számos üzleti lehetőséget kínál a köz- és magánfinanszírozók számára. A konferencián összesen 400 résztvevő jelent meg személyesen, az élő közvetítést pedig mintegy 900 online résztvevő követte nyomon, ami jól szemlélteti a rendezvény széles körű hatását.

([22]) Az ülések jegyzőkönyve itt érhető el: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-funding-climate-action/innovation-fund/innovation-fund-expert-group_en.

4.4. Sikertörténetek

2024-ben az Éghajlatpolitikai Főigazgatóság és a CINEA hét projekttörténetet készített, amelyek alapvető kommunikációs eszközként úgy magyarázzák el az összetett technológiákat, hogy azokat az EU-ban élő emberek könnyen megértsék. Ezek a történetek fontos szerepet játszanak az éghajlatváltozás kezelésére irányuló uniós kezdeményezések ismertségének növelésében, az EU ETS és az Alap kézzelfogható hatásainak kiemelésében, valamint a felelősségvállalás és a büszkeség előmozdítása érdekében a helyi közösségeknek a regionális projektekről való tájékoztatásában. A projekttörténetek emellett növelik a láthatóságot, és lehetőséget biztosítanak arra, hogy a projektek potenciális befektetőket és érdekelt feleket vonzzanak, miközben helyi társadalmi támogatásban részesülnek. Ezeket közzétesszük az Éghajlatpolitikai Főigazgatóság honlapján, és megosztjuk közösségimédia-platformjainkon, ami lehetővé teszi számunkra, hogy szélesebb közönséget érjünk el.

5. KÖVETKEZTETÉS

2024-ben az Innovációs Alap tovább erősítette az EU klímasemlegességre való átállásának támogatásában központi eszközként betöltött szerepét. Azáltal, hogy 2024 végéig 11,2 milliárd EUR-t ([23]) különített el a maguk nemében egyedülálló technológiák bevezetésére, piacra juttatására és a kiforrottabb technológiák fejlesztésére, a más uniós programokkal és pénzügyi intézményekkel való kapcsolatok megerősítésére, valamint a folyamat során szerzett tudás széles körű megosztására, az Innovációs Alap jelentősen hozzájárult az európai iparágak költséghatékony dekarbonizációjához, növelve az ipari versenyképességet és az energiabiztonságot. Az a tény, hogy a felhívásokra és az aukciókra továbbra is túljelentkezés mutatkozik, rávilágít az állami támogatás szükségességére, és megmutatja, milyen fontos szerepet játszik az Alap abban, hogy Európa sikeresen kezelje a kihívást, és 2050-re az első klímasemleges kontinenssé váljon.

Az Innovációs Alap emellett továbbra is rendkívül fontos szerepet tölt be a tisztaipar-megállapodás célkitűzéseinek előmozdításában, valamint a fenntartható jólétre és versenyképességre vonatkozó uniós terv végrehajtásában. Noha az olyannyira szükséges dekarbonizációs megoldások kidolgozására egyértelmű lehetőségek kínálkoznak, még mindig akadnak kihívások. Annak érdekében, hogy az innovatív projektek sikeresebbek legyenek és valamennyi tagállamban ösztönözzék a pályázatok benyújtását, az Innovációs Alap megerősíti az előzetes támogatásra szolgáló eszközeit a projektfejlesztési szakaszban. Különösen a projektfejlesztési támogatás és a nemzeti kapcsolattartó pontoknak nyújtott támogatás javíthatja tovább a földrajzi és ágazati egyensúlyt. Másrészről az Innovációs Alap „szolgáltatás” funkciói növelhetik az Alap hatását, miközben csökkentik a kérelmezőkre és a nemzeti hatóságokra nehezedő adminisztratív terheket.

Az Innovációs Alap dinamikus portfóliója már jelenleg is 199, 26 országban kiválasztott, folyamatban lévő projektet tartalmaz, és egyre nagyobb ütemben bővül. 2024 októberében bejelentették, hogy csak az IF23 „nettó zéró” felhívása keretében 18 országban további 85 projekt kiválasztására került sor. A „nettó zéró” technológiára, az akkumulátorgyártásra és a megújuló hidrogénre vonatkozó, 4,6 milliárd EUR értékű felhívások 2024. végi közzétételével az Alap tovább erősíti szerepét az ipari dekarbonizáció felgyorsításában és a stratégiai tiszta technológiák EU-szerte történő léptékváltásában.

([23]) Magában foglalja a már aláírt, folyamatban lévő projekteket és az IF23 keretében kiválasztott, de még nem aláírt projekteket.